

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Vtrum Humanitas Christi possit adorare Angelos & Homines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

Adoratio externa in ratione Latriæ, non completur respectu humanitatis per iudicium interius de humanitate, sed tantum respectu Verbi.

420. Mihi in hac questione breviter dicendum videtur, cultu Latriæ absolute solum quidem Deum & Divinitatem simpliciter adorari, coadorari tamen etiam omnes partes physicæ unitas Divinitati, hoc est: sicut per illam unionem physicam humanitas Deificatur, ita virtute illius unionis ipsa etiam humanitas meretur cultum, nulli puræ creaturæ, hoc est non unitæ Deo, convenientem, qui cultus consequenter erit cultus Latriæ, & coadoratio rei Deificatæ. Itaque ratione Unionis Humanitas eam consequitur dignitatem, ut omni puræ creaturæ, quantumvis nobili, ex omnibus possibilibus, sit anteposenda, & præ illa ac supra illam colenda. Porro cultus Latriæ differt præcipuè à cultu Dulæ per hoc, quod cultu dulæ præferamus quidem Sanctos nobis, sed non propterea vnum Sanctum alteri. Cultus hyperdulæ præfert B. Virginem omnibus cæteris puris creaturis, non habentibus dignitatem Matris: cultus Latriæ verò ita se submittit Deo & cuiusque per unionem cum Deo deificato, ut protestetur, illa omnia super omnes creaturas à se efferi: & hoc ipso est cultus soli Deo debitus, quia est Coadoratio per essentiam suam identificata cum Adoratione Dei.

421. Hinc ulterius dicendum est, hanc Coadorationem quantumvis identificatam cum Adoratione Verbi, si tamen formaliter consideretur, esse in modo adorandi inaequalem, ut agnoscit Lugo. Ratio est, quia est Coadoratio, sive, est adoratio Humanitatis, non propter excellentiam illi identificatam, sed propter excellentiam Divinitatis unitam: Verbum verò adoratur propter excellentiam identificatam: sicut ergo perfectius est, esse Divinum per essentiam, quam esse Divinum per Unionem, ita illud meretur modum adorandi formaliter perfectiorem. Et hac ratione conciliantur variae Patrum locutiones.

422. Quæres. An propter hanc diversitatem in modo adorandi, dicendum sit, Humanitatem Christi adorari per accidens, sicut quando quis movet corpus, dicitur per accidens moveri manus propter unionem cum reliquo corpore. In hac questione de nomine placet dicere, quod Humanitas adoretur per se. Ratio est, quia illa adoratio ex intentione adorantis terminatur ad totam personam, & ad omnes ejus partes: sicut ergo, qui aequaliter veller impulsus imprimere omnibus partibus corporis, diceretur manum movere per se, ita & in casu nostro dicitur Humanitas adorari per se.

423. Alia questio hic à nonnullis movetur, an Humanitas Christi prout seorsum considerabilis est, possit à nobis orari pro aliquo beneficio, ut in favorem nostrum aliquid faciat. Negat Suarez, ex fundamento satis debili, nempe quia operationes sunt Suppositorum. ergo Humanitas non potest operari independentem à sup-

posito: ergo sicut suppositum debet operari, etiam ipsum debet orari.

Respondeo tamen affirmative, ut habet proxis fidelium. Ad fundamentum oppositum, facilis est responsio cum Card. de Lugo & Arino, concedendo primam consequentiam, & negando secundam. Nam licet operationes sint suppositorum, quatenus natura operari non possunt, nisi habens suppositum, ipsa tamen Natura est, quæ se per suum liberum arbitrium determinat ad operationem: ergo potest natura operari, et liberè se determinet, esto hoc non possit sine supposito. Ad minimum ergo concedendum est, quod Humanitas Christi poterit in hac virtute ad exercendas huiusmodi liberas actiones hominibus proficuas.

424. Major difficultas est, an de facto in Cælo triumphans adhuc sic orari possit Humanitas Christi: & hoc etiam affirmo.

Obijci posset ex doctrina Vasquezij, quædam contendit, Christi humanitatem de facto non amplius pro nobis in Cælis orare propter loquendo de Oratione, idque evincere conatur ex his Christi dictis: *Data est mihi omnis potestas in Cælo et in Terra.* Non esset autem data omnis potestas, si adhuc per orationem aliqua impetrare debere. Nemo enim dicitur habere in sua potestate, quod ab alio debet impetrare. Quapropter Vasquezius vult, Scripturam & Patres asserentes Christum in Cælo esse nostrum advocatum, & orare pro nobis, esse intelligendos de oratione impetratoria, quæ rectius vocaretur; *Intercessio* seu *Interplexio*, quia Christus exhibet Patri Cælesti sua merita.

2. Transmissâ hac Vasquezij doctrinâ, quam alij non admittunt, nihil, inde concluditur contra nostram assertionem. Quia potest adhuc humanitas Christi orari, ut per sua merita velis nobis hoc illudvè à Deo conferri: nec poterit orari, ut ostendat suum beneplacitum. Meriti suæ, aliisque Sanctis, ut pro nobis orent & impetrent à Deo, quod Deus sine intercessione sua concederet.

CONTROVERSIA III

Utrum Humanitas Christi possit Adorari Angelos & Homines.

425. **R**atio dubitandi est, quia humanitas Christi si potest seipsam considerare cum personatione illorum donorum, quibus Angelos & Homines antecellit: econtra verò potest Angelos & homines considerare ut habentes dona impetratoria sua substantia: ergo sub hac consideratione potest humanitas Christi venerari Angelos & homines, sicut Rex potest adorare Clericum, & econtra Clericus Regem.

426. Negat Arriaga. Affirmat Lugo, & meo iudicio admodum probabiliter. Ut enim probetur, oportet ostendere, ad hoc ut quis cum veritate testetur, se quâ talem esse inferorem &

minorem, non requiri actualementem illorum honorum, per quæ simpliciter & absolute, omnibus consideratis aliquin alterum excedit, sed sufficere illam mentis præcisionem quam exposui. Probat hoc Lugo ex absurdo: quia si requireretur actualis carentia, sequeretur quod Christus non posset adorare Patrem Cœlestem, quia Christus cum sit Deus & Homo, est absolute æqualis Patri.

Hæc tamen ratio non evincit intentum, estque disparitas aperta. Humanitas Christi per vñionem hypostaticam & assumptionem à Verbo, verè facta est superior Angelis, & digna effecta, quæ ab Angelis adoretur, est enim elevata supra omnes puras creaturas: at verò per eandem assumptionem non est facta æqualis, multò minùs superior Patri Cœlesti, sed Humanitas semper manet inferior: & quando Humanitas adorat Patrem Cœlestem, Verbum dicitur adorare duntaxat per Communicationem Idiomatum. Itaque Persona Christi est quidem æqualis Patri Cœlesti, sed Humanitas non est æqualis, & ideo Humanitas semper potest adorare: at verò non solum Persona Christi sed etiam ipsa Humanitas per dona supernaturalia, præcipuè per vñionem cum Verbo, est facta superior Angelis: ergo jam ex hoc capite posset reddi ratio, cur Humanitas non posset adorare Angelos, si verum esset, quod inferior non posset adorari à Superiore, sive sit superior per propriam entitatem, sive per formam superadditam.

427. Melius probat assertionem idem Cardinalis, quia non videtur posse dabitari, quin Christus coluerit & submisit veneratus sit S. Josephum, & Sanctissimam Matrem suam, cum Scriptum sit: *Et erat subditus illis*. Deinde circa alios homines, præsertim circa Sacerdotes & Templi Ministros, circa Principes & Nobiles, non videtur dubitandum, quod Christus in hac vita exercuerit actus reverentiae, aliquin subisset notam vel gravem incivilitatis, vel arrogantiae, præsertim antequam se sufficienter manifestasset esse Deum: ergo ad talem reverentiam debebat sufficere mentis præcisio ab illis donis, quibus Humanitas Christi præ illis omnibus personis excellerebat: aliquin Christus egisset Personam simulatoris & deceptoris, & finxisset, imò falsò affirmasset illis signis, se carere divinitate.

428. Ratio vltior à posteriori reddi posset, quia nisi hæc mentis præcisio sufficeret, infinitæ honorationes & adorationes inter homines essent falsæ & deceptorie, imò illusoriæ, quæ tamen à nemine pro talibus habentur. præterea nemo posset sine periculo errandi alterum adorare: sæpe enim ille qui ab omnibus censetur rectè, & laudabiliter alterum adorare, est in veritate rei superior altero, spectatis omnibus donis & qualitatibus quibus exornatus est. Nec est opus rem quotidianam exemplificare. est ergo communis sensus, sufficere mentis præcisionem ab excessu dignitatis,

Quod si loquamur de aliquo qui ignorat sua dona quibus alium excedit, nemo negaverit talem adhuc rectè adorare eum, quem scit esse saltem in aliquo se superiorem: atqui talis adoratio non negat se habere dona quibus illum excedat. Ignorare enim non est negare, sed stat cum præcisione, aliquin qui ignoraret se esse prædestinatum, negaret se esse prædestinatum: ergo præcisio mentis sufficit ad honestandam huiusmodi adorationem.

429. Respondebis cum Arriaga, instantias allatas de Christo honorante Matrem & alios, non esse ad rem præsentem, quia ille cultus non erat adoratio, sed honoratio: honor autem potest exhiberi etiam inferiori, quia etiam Deus dicitur honorare sanctos. Sed contra. Quia Christus volebat vtrique per illa signa significare, quod alij homines tunc temporis per eadem signa significare volebant, & ad quæ significanda erant assumpta: atqui, ut supponimus, alij per illa signa volebant significare submissionem: ergo etiam Christus eam significare voluit. Ad illud quod addebatur, honorem etiam inferiori exhiberi, dicam in Tr. 2. de Iustitia, inferiorem à superiore quæ tali non posse honorari nisi casualiter, & hoc modo Deum honorare Sanctos, nimirum testificando, eos esse dignos, qui ab alijs formaliter, hoc est cum vera submissione honorentur, sic Rex Assuerus honorasse legitur Mardochæum, quando eum iussit circum duci, & omnibus honorandum proponi.

430. Obijcit Arriaga 1. Ex hac doctrina sequitur, Christi Humanitatem potuisse etiam adorare demonein, vtpote quoad naturam perfectiorem. 2. Ex speciali causâ demones & damnatos non esse adorandos aut honorandos, non solum ab Humanitate Christi, sed nec ab alijs hominibus: imò nec superior demon ab inferiore demone honorandus est. Adoratio enim ut sit prudenter facta, illi soli exhibenda est, respectu cuius servire potest ad gloriam comparandam vel augendam, sicut & laus. Definuit enim Gloria à S. Ambrosio & S. Augustino: quod sit, clara cum laude notitia, hoc est, opinio grandis apud alios ingenerata ex laude aliorum. Jam verò Demones & Dammati indigni sunt omni gloriâ, omni laude, digni verò omni confusione, & sunt mancipati æternæ miseriæ, incapaces omnis felicitatis veræ, cuius pars est gloria: ergo respectu horum adoratio non est ordinabilis ad illum finem, ad quem est instituta.

431. Obijcit Arriaga 2. Ex doctrina Lugois sequitur, posse Carnificem à Rege adorari, si fortè emineat aliquibus bonis supra Regem. 2. Si nullum aliud præjudicium timendum esset, posset Rex laudabilissimè se etiam coram carnifice humiliare, eumque revereri. Sanè qui se potest laudabiliter alterius servum dicere, potest etiam illum venerari & honorare, & hoc sensu adorare, quia jam adest considerabilis aliqua inferioritas & superioritas. Certè Pontifex dicit se servum

servum fervorum nemine excepto; quidni id posset dicere Rex? Quodsi hoc non placet Arriagæ, det ipse specialem rationem, cur Rex non possit deponere pileum Carnifici, id tamen possit alicui ex suis aulicis etiam inferioris ordinis, & tunc erit Carnifex excipiendus sicut suprâ excepimus dzmones.

CONTROVERSIA IV.

Quomodo Adoratio Imaginum feratur in Imaginem & Exemplar.

Celebrem fecerunt hanc questionem Suarez & Vasquez quorum dissidium priusquam proponam referenda est sententia aliorum.

432. Durandus, Holkot, & quidam alij apud Suarez, dixerunt, Imagines propriè loquendo non adorari, sed exemplar præsentem imaginem: à qua sententia vix distat Cajetanus 3. p. q. 25. a. 3. & seqq. asserens, Imaginem esse tantum conditionem adorandi Exemplar (vult dicere, ut opinor, occasionem, sicut alicui gladius Judicis posset esse occasio laudandi iustitiam) & honorem non exhiberi conditioni rei adoratae, sed exemplari ipsi quod est ratio adorandi.

Hanc sententiam aliqui Theologi gravibus censuris afficiunt, imò aliqui etiam à fide alienam existimant; & licet Vasquez conetur eam ab omni censura vindicare (fortassis in favorem suæ sententiæ) si tamen verba spectentur, videtur mereri censuram: Concilia enim utuntur contrario loquendi modo. S. Basilii relatus in Concilio Nicæno 2. act. 1. *Honorificè*, inquit, *veneror venerandas imagines*. In eodem Concilio act. 6. Epiphanius Diaconus damnat illos, qui imaginum usum ad memoriam solam, non verò ad salutem seu venerationem admittunt. atqui non apparet, quid hæc sententia aliud imaginibus tribuat, quam vim excitandi memoriam exemplaris, & sic occasionandi cultum ejusdem.

Confirmatur. Nam si Patres approbantes cultum imaginum, aliud non voluissent, quam quod vult hæc sententia, facillimum fuisset instrere hæreticos illos, qui quidem admittunt cultum Sanctorum, vel cultum Dei, non tamen imaginis ejusdem. potuisset, inquam, paucis verbis illis dici, nos tantum ex occasione imaginum colere ipsum Deum, sicut auditâ voce *Deus*, excitamur ad memoriam Dei. Vnde etiam facile satisfactum fuisset argumento eorundem præcipuo contra cultum imaginum, quòd scilicet sint res mortuæ, inanimatæ. Neque enim est contra naturam rei inanimatæ excitare memoriam Dei. Ex quibus apparet, SS. Patres alium prætere cultum imaginibus asseruisse. Hæc ergo sententiâ rejectâ,

433. Sententia P. Vasquez d. 108. est, post Alphonsum à Castro, non posse adorari imaginem, quin eadem oratione adoretur in recto ipsum exemplar. Nam licet osculum fiat ima-

gini, & genuflexio ante imaginem, hi tamen locum sunt actus externi: at verò actus internus totus quantus (ut vult Vasquez) occupatur circa exemplar, nec villo modo attingit imaginem. Id sola actio externa, per quam ut factam imaginem affectus internus se submittit exemplari, non tamen imaginem, utpote quæ est incapax submittendi, & quia stultum est substantiam rationalem se submittere rei inanimatæ.

434. Dicendum est primò, & concedendum sententiæ Vasquezij, quòd quando colimus imaginem, non feramur in imaginem per actum internum eo modo quo ferimur in exemplar. Ratio est. Exemplar adoramus solè, & quidem propter excellentiam in illo repositam, imaginem verò non nisi respectivè, & propter excellentiam exemplaris, & quidem ut committamur ei, nec villo modo physice vniti aut coherentes vnâ personam cum imagine. Deinde vix ne notat Lugo, exemplar colimus tanquam cui debetur ille cultus, & cui solvimus debum, & in ordine ad quod ille cultus habet rationem iustitiæ potestativæ, imaginem verò non in colimus, sed ut purum terminum illius cultus, alteri debemus, scilicet exemplari, & ideo adoratio imaginis, prout fertur in ipsâ, non appellatur à Concilio Adoratio in Spiritu, quia hæc adorationem non communicamus potestati & viviliter cum imagine, utpote rationis expectantis est adoratio & cultus quasi inanimatus & mortuus, quia per genuflexionem nolumus aliquem significare aut testari imagini, sed exemplari. Quapropter voluntas significandi tota ferretur in exemplar, non enim potest ferri nisi in id, cui volumus loqui tali signo: non volumus autem loqui nisi intelligenti: solum autem exemplar intelligit, non imago. Quodsi Vasquez hoc voluisset, vera esset illius sententia. Sed quantum ex verbis colligi potest, negavit etiam voluntatem submissionis villo modo recedere in imaginem, & de hoc est controversia. Inque

435. Dicendum 2. Affectus internus submissionis aliquo modo terminatur & receditur in ipsam imaginem, volendo imaginem recedere & illi se submittere, propter excellentiam exemplaris, cui talis celsio imagini exhibenda debetur. Ita ceteri DD. Probatur 1. Quia nisi hoc dicitur, non receditur re ipsa à sententiâ Durandi, quæ ab omnibus rejicitur. Nam licet Vasquez recedat à Durando in hoc, quòd Vasquez dicit, imaginem verè adorari, esto terminet solum cultum externum, & nullo modo internum, hoc tamen est solummodo differe in modo loquendi, non in re ipsa. Nam Durandus non negavit imagini rectè figi osculum, caput illi aperiri, sed solum negavit hæc sufficere, ut imago dicatur adorari. Imò, ut notat Arriaga, dum Vasquez affirmat hoc sufficere ad adoracionem, loquitur inconsequenter, suprâ enim docuerat, adoracionem externam sine internâ non sufficere ad adoracionem: quomodo ergo verum est adoracionem